

ДО
КОНСТИТУЦИОННИЯ СЪД
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

С Т А Н О В И Щ Е

НА МИНИСТЕРСКИЯ СЪВЕТ

по конституционно дело № 7 от 2002 г.

Уважаеми госпожи и господа конституционни съдии,

Моля да отклоните като неоснователно искането на президента на Република България за установяване на противоконституционност на разпоредбата на чл. 33, ал. 5 от Закона за облагане доходите на физическите лица (Обн., ДВ, бр. 118 от 1997 г., Решение № 6 на Конституционния съд на РБ от 1998 г. - бр. 35 от 1998 г.; изм. и доп., бр. 71 и 153 от 1998 г., бр. 50, 103 и 111 от 1999 г., бр. 105 от 2000 г., бр. 110 от 2001 г. и бр. 40 и 45 от 2002 г.)

Разпоредбата предвижда, че за дейностите по чл. 31, т. 6, букви "а" и "б", т. 7, букви "а", "б", "в", "д", "к", "л", "м", "с", "х", "щ" и "ю" годишният (патентният) данък се определя, като към размера, определен по реда на чл. 31, се прибавят по 5 лв. за кв. м брутна площ на съответния обект.

В искането си президентът на Република България поддържа, че елементът "квадратен метър площ" е основен при определяне на данъка върху недвижимите имоти, но не е свързан с доходите на лицата, за да формира данъчната основа за определяне на окончателния размер на данъчното задължение. Позицията се на Решение № 3 от 1996 г. по конст. дело № 2 от 1996 г. и Решение № 9 от 1996 г. по конст. дело № 9 от 1996 г. По първото от тях Конституционният съд е приел, че "данъкът може да съществува само когато е установен и размерът му е определен със закон. Този конституционен принцип се отнася до всички елементи, определящи размера на данъка – данъчен обект, данъчна основа, данъчна единица, данъчна ставка и пр. Създадените не със закон данъчни задължения са противоконституционни.", а по второто – "гражданите са длъжни да плащат данъци и такси, установени със закон, съобразно техните доходи и имущество. Отделното посочване в чл. 80 от Конституцията на Република България на "доходи и имущество" трябва да се схваща за изискване на разграниченост между подоходните и имуществените данъци, за недопускане на елементи, присъщи на една категория данъци в друга категория данъци."

Считаме, че в конкретния случай трябва да се изхожда от естеството на патентния данък, който поначало не е функция на дохода от извършваната дейност. Законодателят не е обвързал размера му с размера на получения доход, а с извършването на, изрично посочена в закона дейност, при условие че лицата имат годишен оборот от предходната година до 75 хил. лв. и не са регистрирани по смисъла на Закона за данък върху добавената стойност. Полученият доход, макар и сам по себе си да е предмет на облагане, не се изчислява, а се предполага, презумира се. За данъчното облагане по чл. 30 от ЗОДФЛ е без значение какъв е действителният размер на този доход, получен ли е изобщо и дали е получен в резултат извършването на съответната дейност през цялата данъчна година или само в рамките на няколко месеца от нея. Това обаче не е причина той да не бъде определен като пряк данък за получения през данъчната година доход от съответната дейност.

В чл. 31 и чл. 32 от Закона за облагане доходите на физическите лица (ЗОДФЛ) законодателят е определил размерът на дължимия данък като абсолютна сума, отчитайки вида на дейността, функционалния тип на населеното място и специфични натурални показатели за различните дейности - брой на работните места, брой на обектите, на устройствата или на съоръженията за извършване на дейността, брой на леглата, общата складова площ, нетната търговска площ, brutната площ на обекта, брой на местата за паркиране, брой и вид на моторните превозни средства и т.н. Същият подход е използван и при въвеждането на показателя "brutна площ на съответния обект" за дейностите по чл. 31, т. 6, букви "а" и "б", т. 7, букви "а", "б", "в", "д", "к", "л", "м", "с", "х", "щ" и "ю" от ЗОДФЛ, чрез който размерът на патентния данък се постави в зависимост не само от функционалния тип на населеното място, но и от площта на обекта за извършване на дейността.

Според нас именно чрез натуралните показатели патентният данък се обвързва с очаквания доход от извършваната през годината дейност. Затова водещото правило при въвеждането им следва да бъде тяхната относимост към очаквания доход от съответната дейност. Считаме, че това правило не е нарушено при приемането на чл. 35, ал. 5 от ЗОДФЛ, тъй като при по-голям обект се предполага по-голям доход, както и обратното.

В искането се поддържа, че съдържанието на въведения допълнителен показател "brutна площ на съответния обект" не е определено по установения ред в закона и тъй като този показател по същество представлява данъчната основа за определяне на окончателния размер на данъчното задължение, следва да се приеме, че законът не е определил данъчната основа, каквото е изискването на чл. 60, ал. 1 от Конституцията. Считаме това твърдение за неоснователно, а изложените аргументи в негова подкрепа - за неотносими към патентния данък. Патентният данък се определя за един условен доход и размерът му е поставен в зависимост от определени обстоятелства, с декларирането на които не се определя нито реализираният доход, нито данъчната основа, а само дължимият данък. Фактът, че само brutната площ на съответния обект може да се пресметне, не е достатъчен

аргумент, за да се твърди, че това е данъчната основа за определяне на окончателния размер на данъчното задължение.

Другият аргумент за твърдяната противоконституционност на атакуваната разпоредба е, че показателят "брутна площ на съответния обект" е типичен показател за определяне на цената на обекта, а оттам - и на размера на дължимия имуществен данък, но не може да се използва за определяне на подоходен данък. Подробно ограничение по чисто формален признак Конституцията не съдържа, а в искането липсват доводи в друга насока. Според нас съществено е дали показателят е относим по принцип към съответната категория данъчни задължения и дали е обществено необходимо и следователно оправдано размерът на данъчното задължение да се влияе от такъв показател.

Няма конституционна забрана да се използват близки по съдържание показатели за определянето на различни категории данъчни задължения. Към така изложеното следва само да се добави, че в въпрос на законодателна преценка съдържанието на кои използвани понятия в данъчния закон се налага да бъдат пояснени за целите на облагането.

Уважаеми госпожи и господо конституционни съдии,

Моля да приемете, че с оглед на изложените по-горе съображения, искането на президента на Република България е неоснователно, поради което следва да бъде отклонено.

МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛЪ

/Симеон Сакскобургготски